

Taiteilija ja verotus

Taneli Lallukka
27.11.2009

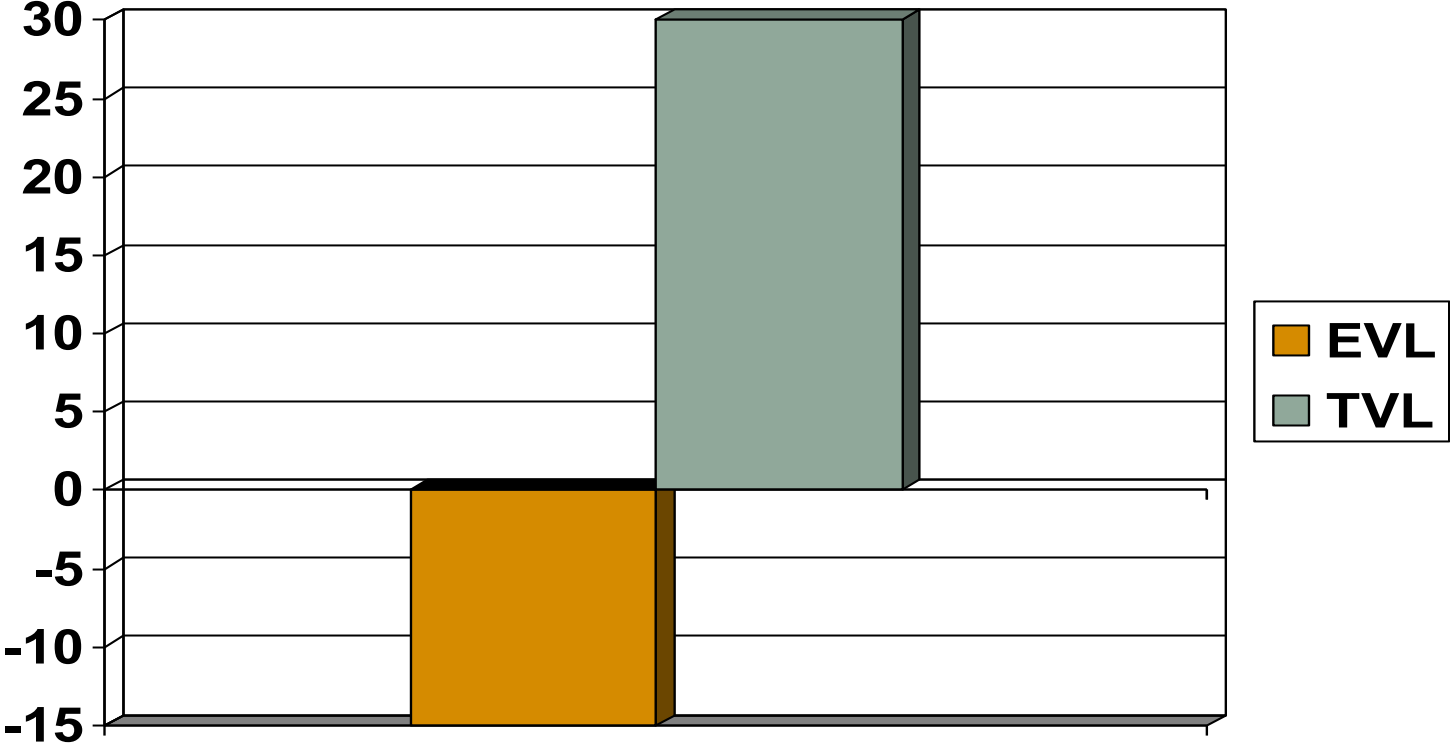
Taiteen harjoittamisen toimintamuodot

- **Taiteilija voi harjoittaa toimintaansa erilaisissa muodoissa**
  - Työsuhteessa
  - Freelancerina
  - Yrittäjänä
- **Taiteilijalla voi olla samanaikaisesti eri toimintamuodoista saatuja tuloja**
  - Taitelija voi työsuhteen ohella harjoittaa yritystoimintaa tai toimia freelancerina

Taiteilijan toimintaan sovellettavan verolain valinta

- **Taiteilijan verotuksessa on ratkaistava toiminnan tulolähde**
- **Tulolähteitä on verotuksessa kolme**
  - Henkilökohtaisen toiminnan tulolähde (TVL)
  - Elinkeinotoiminnan tulolähde (EVL)
  - Maatalouden tulolähde (MVL)
- **Jos henkilöllä on eri tulolähteisiin kuuluvia tuloja, lasketaan kussakin tulolähteessä verotettava tulo erikseen soveltamalla kyseistä tulolähdettä koskevaa verolakia**
- **Jos jossakin tulolähteessä syntyy tappio, vähennetään vahvistettu tappio saman tulolähteen seuraavien vuosien tuloista**
  - Tappiota ei voi vähentää toisen tulolähteen tulosta

Tulolähteistä

EVL ja TVL – rajanvetoa taiteilijoiden osalta

- **Taiteilijalle on yleensä edullisinta, että hänen koko toiminta verotetaan samassa tulolähteessä**
  - Esimerkiksi työsuhteessa olevalle taiteilijalle on yleensä edullisinta, että myös taide-esineiden myyntitoiminnasta saatu tulo verotetaan TVL:n mukaan
    - Jos taide-esineiden myyntitoiminta verotetaan EVL:n mukaan, myyntitoimintaan liittyviä menoja ja mahdollista tappiota ei voi vähentää TVL:n mukaan verotettavasta palkkatulosta

Freelancerit

- **Freelancerilla tarkoitetaan verotuksessa henkilöä, jolla on samanaikaisesti useita työn- tai toimeksiantajia**
- **Freelancerin tuloista osa voi työsuhteessa saatua palkkatuloa ja osa toimeksiantosuhteessa saatua työkorvausta tai käyttökorvausta**
- **Freelancerin saamat työ- ja käyttökorvaukset verotetaan joko TVL:n tai EVL:n mukaan riippuen siitä, täyttääkö toiminta elinkeinotoiminnan tunnusmerkit**

Menojen vähentäminen

- **TVL 29 §:**
  - Verovelvollisella on oikeus vähentää tuloistaan niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot
- **TVL 31 §:**
  - Tulonhankkimismenoja ovat muun ohessa taiteen harjoittamisesta johtuneet menot, jos niitä ei ole suoritettu verovapaalla apurahalla tai stipendillä
- **EVL 7 §:**
  - Vähennyskelpoisia ovat elinkeinotoiminnassa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset

Menojen vähentäminen – kuka on ammattitaiteilija?

- Verotuksessa on otettava kantaa siihen, liittyvätkö taiteen harjoittamisesta johtuvat kustannukset ammattimaiseen toimintaan vai harrastustoimintaan
- Ammattitaiteilijana voidaan pitää henkilöä, joka saa toimeentulonsa taiteellisesta työstä tai taiteellisen työhön tarkoitettusta apurahasta
- Vaikka henkilön toimeentulo ei kertyisikään kokonaisuudessaan taideammattista, voidaan ammattitaiteilijana pitää henkilöä, joka osoittaa toimivansa säännöllisesti jollakin taiteen alalla.
Osoituksena voi olla esimerkiksi:
  - Henkilön työsuhde taidelaitokseen
  - Henkilö on tehnyt esityksiä tai pitänyt näyttelyitä ammattimaisesti
  - Teoksia on julkaistu tai myyty
  - Henkilö on saanut koulutuksen taidealan oppilaitoksessa ja hän on ammatillisen taidejärjestön jäsen

Menojen vähentäminen

- **Vähennyskelpoisia menoja ovat mm.:**
  - Materiaali- ja tarvikekulut
  - Apulaisille maksetut palkat sivukuluineen
  - Näyttelytoiminnan kulut
  - Teosten kuljetus- ja vakuutuskulut
  - Menot työhuoneesta, harjoitustilasta yms.
  - Puhelin- ja tietoliikennekulut
  - Ammattikirjallisuus ja ammattiin liittyvät jäsenmaksut
  - Matkakustannukset
  - Opintomatkat (ei tutkintoon johtavat koulutuksesta)
  - Koneista ja kalustosta (käyttöomaisuus) vähennys poistoina
    - Kertavähennys kuitenkin sellaisista koneista ja laitteista, joiden taloudellinen käyttöikä on enintään 3 vuotta

Apurahat ja stipendit

- **Stipendi tai muu apuraha, joka on saatu opintoja tai tieteellistä tutkimusta tai taiteellista toimintaa varten, on kokonaan verovapaata tuloa, jos se on saatu valtiolta, kunnalta, muulta julkisyhteisöltä tai Pohjoismaiden neuvostolta**
  - Muulta kuin julkisyhteisöltä saadut stipendit ja apurahat ovat veronalaista tuloa siltä osin kuin niiden nettomäärä yhdessä julkisyhteisöiltä saatujen stipendien apurahojen ja tunnustuspalkintojen kanssa ylittää vuotuisen valtion taiteilija-apurahan määrän 18.300 €

Apurahat ja stipendit

- **Julkisyhteisöjä ovat mm. valtio, läänien taidetoimikunnat, kunnat, kuntayhtymät, evankelisluterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta, valtion yliopistot ja korkeakoulut, Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, taiteen keskustoimikunta ja valtion tieteelliset toimikunnat, joista käytetään yhteisnimitystä Suomen Akatemia sekä sosiaali- ja terveysministeriön valvonnassa toimiva työsuojelurahasto**
- **Ulkomainen valtio tai julkisyhteisö ei ole tässä tarkoitettu julkisyhteisö. Julkisyhteisöjä eivät ole esimerkiksi yksityistaloudelliset yhdistykset ja säätiöt, rekisteröidyt yhdistykset ja poliittiset puolueet. Suomen Kulttuurirahasto ei myöskään ole julkisyhteisö**

Menojen kohdistaminen apurahoihin

- **Laskettaessa sitä, syntyykö muulta kuin julkisyhteisöltä saadusta apurahasta veronalaista tuloa, vähennetään apurahasta ensin siihen kohdistuvat menot**
- **Apurahoihin kohdistuvia menoja ei voi vähentää muista tuloista**
  - Sellaiset taiteellisen toiminnan menot, joita varten ei ole saatu apurahaa, voidaan vähentää muista tuloista

Apurahojen ryhmittelyä

- **Apurahat voidaan ryhmitellä seuraavasti:**
  - Kohdeapuraha
  - Yleisapuraha
  - Elatusapuraha/työskentelyapuraha
  - Kirjastoapuraha
  - Näyttöapuraha

Kohdeapuraha

- Kohdeapuraha on saatu tiettyä rajattua työtä/kohdetta/käyttötarkoitusta varten
  - Esimerkiksi taide-teoksen valmistaminen, tanssiesityksen valmistelu, opintomatka, näyttelyn esittelylehtisen painatuskulut jne.
- Kohdeapurahan nettomäärää laskettaessa apurahasta vähennetään vain apurahan käyttötarkoituksen mukaiset kulut
- Kohdeapurahalla katettuja kuluja ei voi vähentää verotuksessa tulonhankkimiskuluina muista tuloista

Elatus/työskentelyapuraha

- **Elatus/työskentelyapurahaan ei kohdisteta taiteellisen toiminnan menoja, vaan ne vähennetään kokonaisuudessaan taiteilijan muista tuloista (KHO 2007/230)**
  - Jos muita tuloja ei ole, taiteilijalle vahvistetaan tappio
- **Taiteellisen toiminnan menoja ei kohdisteta myöskään työskentelyedellytysten turvaamiseksi ja parantamiseksi myönnettyyn valtion taiteilija-apurahaan, vaan menot vähennetään muista tuloista**
  - KHO 1983/3028

Yleisapuraha

- **Yleisapurahalla tarkoitetaan apurahaa, joka on myönnetty taiteellista toimintaa varten rajaamatta sen käyttötarkoitusta tarkemmin**
- **Yleisapurahasta voidaan vähentää mitä tahansa taiteellisen toiminnan menoja apurahan nettomäärää laskettaessa**
  - Yleisapurahalla katettuja menoja ei vähennetä muista ansiotuloista

Kirjastoapuraha

- **Kirjastoapurahaa maksetaan kirjailijoille ja kääntäjille sen vuoksi, että heidän kirjoittamia ja kääntämiä teoksia on maksutta käytettävissä yleisissä kirjastoissa**
- **Kirjastoapuraha on verovapaata tuloa**
- **Se on tyypiltään ns. työskentelyapuraha eli siihen ei kohdisteta taiteellisen toiminnan kuluja, vaan ne vähennetään muista tuloista**

Näyttöapuraha

- **Kuvataiteilijoille voidaan maksaa apuraha sen johdosta, että heidän tekemiään, julkisessa omistuksessa olevia teoksia voidaan näyttää julkisesti**
- **Näyttöapuraha on verovapaata tuloa**
- **Näyttöapuraha tyypiltään ns. työskentelyapuraha eli siihen ei kohdisteta taiteellisen toiminnan kuluja, vaan ne vähennetään muista tuloista**

Tunnustuspalkinnot

- **Tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saatu palkinto on verovapaa samoin edellytyksen kuin apuraha tai stipendi**
  - Tunnustuspalkinto annetaan yleensä jälkikäteen
  - Valtiovarainministeriö voi hakemuksesta päättää, että tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi annettu palkinto on koko määrältään verovapaata tuloa

Taidekilpailupalkinnot

- **Veronalaista tuloa ei ole taiteen alalla järjestetystä, taiteellisesti merkittävästä valtakunnallisesta tai kansainvälisestä valtiovarainministeriön nimeämästä kilpailusta saatu palkinto**
  - Valtiovarainministeriö nimeää opetusministeriön esityksestä verovapaat kilpailut vuosittain etukäteen

Ennakkoperintä työkorvauksesta

- **Työkorvauksella tarkoitetaan työstä, tehtävästä tai palveluksesta muuna kuin palkkana saatua korvausta**
- **Työkorvauksesta on toimitettava ennakonpidätys, jollei työsuorituksen saaja (esim. taiteilija) kuulu ennakkoperintärekisteriin**
  - Jos taiteilija kuuluu ennakkoperintärekisteriin, ei suorituksen maksajan tarvitse toimittaa taiteilijalle maksamistaan työkorvauksista ennakonpidätystä, vaan taiteilija maksaa itse veronsa ennakkoveroina
  - Tilaustyön, esimerkiksi taide-esineen valmistuksen, perusteella saatua korvausta pidetään verotuksessa työkorvauksena, ei tavaran kauppahintana
  - Tavaran kauppahinnasta ostajan ei tarvitse toimittaa ennakonpidätystä (Esimerkiksi taitelijan omaan lukuun valmistaman taide-esineen myynti).

Ennakkoperintä käyttökorvauksesta

- **Käyttökorvauksesta on toimitettava ennakonpidätys, jollei suorituksen saaja kuulu ennakkoperintärekisteriin**
- **Käyttökorvauksella tarkoitetaan tekijänoikeuden, valokuvaan perustuvan oikeuden ja teollisoikeuden, kuten patentin tai tavaramerkin käyttämisestä, käyttöoikeudesta tai käyttöoikeuden myynnistä suoritettavaa korvausta taikka teollisia, kaupallisia ja tieteellisiä kokemuksia koskevista tiedoista suoritettavia korvauksia**

Veroilmoitus taiteilijan näkökulmasta

- **Tuloverolain mukaan verotettava taiteilija antaa veroilmoituksensa (1-lomake) mukana lomakkeen Taiteilijan ja freelancerin tulot (lomake 15)**
  - 15-lomakkeella ilmoitetaan taiteellisesta toiminnasta ja freelancer toiminnasta saadut tulot ja niihin liittyvät menot sekä apurahat
  - 15-lomakkeella ei kuitenkaan ilmoiteta tuloja, jotka näkyvät esitäytetyllä veroilmoituslomakkeella (1-lomake)
    - Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi työsuhteessa saatu palkka ja käyttökorvaukset

Veroilmoitus taiteilijan näkökulmasta

- **Elinkeinoverolain mukaan verotettava taiteilija antaa elinkeinonharjoittajan veroilmoituksen (lomake 5)**
- **Elinkeino toimintaa harjoittavalla taiteilijalla voi elinkeinotulojen lisäksi olla tuloverolain mukaan verotettavia tuloja**
  - Näiden osalta käytetään esitäytettyä veroilmoitusta (1-lomake)